החדשה - הסתדרות הפקידים (להלן: "התובעים"). לטענת התובעים יש לחשב את הותק באופן שונה מאשר בוצע בפועל על ידי בנק טפחות וזאת רטרואקטיבית בגין מספר שנות עבודתו של כל עובד. בנק טפחות, בהסתמך על חוות דעתם של יועציו המשפטיים, סבור כי פעל כראוי וטענותיו נתמכות באופן יישום ההסכמים הקיבוציים לאורך כל השנים, ולכן לא ביצע הפרשה בגין תביעה זו.

כנגד בנק טפחות ובנקים נוספים למשכנתאות הוגשו תביעות ייצוגיות וגם עתירה לבג"ץ בגין מעורבות בתחום הביטוח. בנק טפחות, בהסתמך על חוות דעתם של יועציו המשפטיים, סבור כי פעל כראוי בנושא הביטוח. המפקח על הביטוח הודיע לחברות הביטוח, במכתבו מיום ה-20 באוגוסט 2003, כי בכוונתו לאשר תעריפי ביטוח באמצעות בנקים למשכנתאות, כך, ששיעור הנזקים המזערי יעלה בהדרגה משיעור של 57% החל משנת 2004 ועד לשיעור של 70% משנת 2008 ואילך. לעניין זה, לצורך חישוב שיעור נזקים, הפרמיה נטו המשולמת למבטחי משנה ושיעור זהה של פרמיה לגבי השייר של המבטחים עצמם, יחשב כתשלום תביעה. הפרמיה נטו למבטחי המשנה תהיה התשלום למבטחי המשנה בניכוי עמלות מכל סוג המשולמות על-ידי מבטחי המשנה למבטחים או לבנק.
ההנחיות החדשות תגרומנה לפגיעה משמעותית בהכנסות בנק טפחות מפעילות זו. יחד עם זאת, הנהלת בנק טפחות סבורה, שההפחתה ההדרגתית של שיעור הפרמיה במשך מספר שנים כאמור לעיל, תאפשר לבנק טפחות תקופת היערכות בתחום פעילותו בביטוח מבנים, במטרה לצמצם הפגיעה בהכנסותיו עקב שינויים אלו. לפרטים נוספים בנושא זה ראה באור 11 לדוחות הכספיים.

בחודש יוני 2001 הוגשה נגד בנק טפחות תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית בנושא קביעת ריבית בהלוואות בריבית משתנה. בחודש ינואר 2002 הוגשה נגד בנק טפחות תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית בנושא חיוב עמלה בגין אי רישום משכנתא. בחודש ספטמבר 2002 הוגשה נגד בנק טפחות תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה יצוגית בנושא חישובים הנוגעים להחזרי הלוואות. בחודש יוני 2003 הוגשה נגד בנק טפחות, בנקים נוספים ומנהל המכס ומס בולים תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית בנושא חישובים הנוגעים למס בולים. בנק טפחות, בהסתמך על חוות דעתם של יועציו המשפטיים, סבור כי פעל כראוי בנושאים אלו. לפרטים נוספים בנושאים אלו ראה באורים 12, 13, 14 ו-17 לדוחות הכספיים.
ההסכמים בין הבנקים למשכנתאות לבין המדינה למתן הלוואות לזכאים הוארכו בשנה אחת - מיום 1 ביולי 2003 ועד ליום 30 ביוני 2004. במסגרת הארכת ההסכם לא חלו שינויים בשיעורי העמלות הניתנות לבנק טפחות בגין ביצוען וניהולן של הלוואות מכספי מדינה. עם זאת, הוכנסו שינויים הנוגעים למישור התפעולי שבעבודת בנק טפחות מול משרדי האוצר והשיכון, וכן הקדמת מועד העברת הכספים לאוצר בגין פירעונות של לווים על חשבון הלוואות שינתנו מיום 1 ביולי 2003 ואילך. לפרטים נוספים בנושא זה ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

רשות התאגידים
אישור שמסמך זה החתום אלקטרונית, מהווה העתק של מסמך (מקור או העתק) המצוי ביום החתימה בתיק התאגיד ברשות התאגידים

(י) הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.

3. הבנק העניק ל-14 חברות (להלן: קבוצת החברות), בשנים 1992-1995, אשראים בערבות המדינה, במסגרת החוק לעידוד השקעות הון (להלן: "חוק העידוד"), שיתרותיהם ליום 30 ביוני 2003 מסתכמות בכ-196 מיליוני שקלים חדשים. מלבד הסך הנ"ל קיבלה קבוצת החברות מענקים ממרכז ההשקעות, באמצעות הבנק ובמסגרת חוק העידוד, בסך של כ-85 מיליוני שקלים חדשים נוספים.

בעקבות קשיים אליהם נקלעה קבוצת החברות פנה הבנק לחשב הכללי במשרד האוצר, בדרישות למימוש ערבויות המדינה שניתנו להבטחת מלוא סכומי האשראי האמורים. בחודש אוגוסט 1997 הודיע החשב הכללי לבנק כי הוא משהה את התשלומים שנדרשו.

בעקבות הפסקת תשלומים בגין הערבויות הנ"ל על ידי החשב הכללי במשרד האוצר, הגיש הבנק תביעות כנגד מדינת ישראל - משרד האוצר, ומנגד הגישה המדינה תביעה כנגד הבנק.

להערכת הנהלת הבנק ובהתבסס, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שברשותה, יש לבנק טענות ראויות הן כהגנה בתביעות המדינה והן כנגד צדדים שלישיים, בגין נזקים העלולים להגרם לבנק בשל העניינים דלעיל. יחד עם זאת, לא ניתן בשלב זה להעריך, על בסיס המידע המצוי ברשות הבנק, את התוצאות הסופיות של התביעות ההדדיות שהוגשו על ידי הבנק והמדינה.

מטעמי זהירות ושמרנות, ולמרות ההשגות שיש להנהלת הבנק כלפי טענות המדינה, החליטה ההנהלה לכלול בדוחות הכספיים הפרשה מתאימה בגין נושאים אלה.

אם לעת מיצוי ההליכים המשפטיים בענין זה, יחוייב הבנק במלוא תביעות המדינה, ואם בנוסף לכך תופטר המדינה מחבותה לשלם את יתרת הערבויות שטרם שולמו על ידה, ואם ידחו תביעותיו של הבנק כנגד המדינה וצדדים שלישיים, הרי שהחשיפה המירבית של הבנק, לאחר ניכוי השפעת המס ובהתחשב בהפרשה שנכללה בדוחות הכספיים בגין כך, הינה כ-128 מיליוני שקלים חדשים.

פרטים נוספים ביחס לעניינים אלה ניתנו בביאור 19 ד' 11) לדוחות הכספיים ל-31 בדצמבר 2002.

4. בחודש אוגוסט 2003 הוגשה כנגד 5 הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. סכום התביעה הושאר לשיקול דעת בית המשפט.
לטענת התובעים, פעלו הבנקים בניגוד לחובותיהם על פי דין, בכך שהפרו לכאורה את כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים) (תיקון מס' 2) התשס"ג-2003.
ההליך מצוי בשלב התחלתי ביותר, כאשר הבנק עדיין טרם למד את העובדות וטרם הוגשה תגובה כלשהי מטעם הבנק. אשר על כן, לא ניתן בשלב זה, להעריך את הסיכוי לאישור בית המשפט להגשת תובענה ייצוגית נגד הבנק. עם זאת, לבנק טענות רציניות וראויות להישמע. לא נערכה הפרשה בדוחות הכספיים בגין תביעה זו.

רשת התאגידים
אישור שמסמך זה החתום אלקטרונית, מהווה העתק של מסמך (מקור או העתק) המצוי ביום החתימה בתיק התאגיד ברשות התאגידים

15. בחודש דצמבר 2002 הגיש המפקח על הבנקים בבית הדין לחוזים אחידים בקשה נגד בנק טפחות לבטל או לשנות סעיפים בנוסח הערבות שבנק טפחות מנפיק על פי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974, בטענה שיש בערבות תנאים מקפחים. כן מבקש המפקח להחיל את ביטול הסעיפים או השינוי בהם גם על ערבויות שהונפקו לפני מועד מתן החלטת בית הדין ואשר טרם בוצעו במלואן.
בנק טפחות הגיש כתב תשובה בטענה שלגבי מרבית הסעיפים אין לראות בהם תנאים מקפחים.
על פי החלטת בית הדין, ביום 18 במאי 2003 הגיש המפקח על הבנקים תצהיר בנדון מטעמו. על בנק טפחות להגיש תצהיר מטעמו עד ליום 1 בספטמבר 2003. לאחר מסירת התצהירים יקבע בית הדין מועד להמשך דיון.
אם יקבע בית הדין לחוזים אחידים כי יש לשנות תנאים בערבות חוק המכר של בנק טפחות, החלטתו תחייב את כל הבנקים.

16. החל מיום 1 ביולי 2000 נכנס לתוקף הסכם התקשרות חדש בין בנק טפחות לבין הממשלה, אשר על פיו בגין הלוואות שניתנות החל מיום 1 ביולי 2000 חלים שיעורי העמלה שנקבעו על פי המכרז שערך משרד האוצר. ההתקשרות היתה לשנתיים והוארכה בשנה אחת, מיום 1 ביולי 2002 ועד ליום 30 ביוני 2003. לאחרונה ההסכמים הוארכו בשנה נוספת - מיום 1 ביולי 2003 ועד ליום 30 ביוני 2004. במסגרת הארכת ההסכם לא חלו שינויים בשיעורי העמלות הניתנות לבנק טפחות והוכנסו שינויים הנוגעים למישור התפעולי בעבודת בנק טפחות מול משרדי האוצר והשיכון וכן הקדמת מועד העברת הכספים לאוצר בגין פרעונות של לווים על חשבון הלוואות שתינתנה מיום 1 ביולי 2003.
הירידה המתמשכת של שיעורי העמלות על הלוואות חדשות תביא לירידה הדרגתית במהלך 15 עד 20 השנים הבאות של השיעור הממוצע של עמלת הגבייה שקיבל בנק טפחות בגין התיק הממשלתי. ההשפעה על הרווח הנקי תהיה בהתאם.

17. בחודש יולי 2003 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית (להלן: "התביעה") נגד בנק טפחות, בנקים נוספים ומנהל המכס ומס בולים. התביעה הינה בגין חישובים הנוגעים למס בולים.
אחד התובעים, שקיבל הלוואה מבנק טפחות תובע הפרשי מס בולים בסך של 36 ש"ח. התביעה הוגשה על סך כולל של 300 מיליוני ש"ח. בתביעה לא פורטה דרך החישוב של סכום התביעה וכן לא ננקב סכום ספציפי הנתבע מכל אחד מהנתבעים.
התביעה מתבססת על פסק דין של בית המשפט העליון בו נקבע כי כאשר הסכם כולל תמורה הנפרשת בתשלומים יש להעריך את הסכום הנקוב לענין מס בולים על פי ערכו הנוכחי, ההערכה עשויה להתבסס על היוון.
על פי פסק דין זה הורה בית המשפט העליון על דיון נוסף בפני שבעה שופטים וכן נתן בית המשפט צו על עיכוב ביצוע.
בנק טפחות, כמו יתר הבנקים, נוהג לקחת בחשבון לצורך ביול את כל הריבית העתידית מבלי להוון אותה וזאת על פי דרישות של שלטונות מס בולים.
יצוין כי כבר לפני שנים רבות טען בנק טפחות, גם באמצעות איגוד הבנקים, שאין מקום לדרישה לביול בגין הריבית העתידית אך מס בולים דחה טענות אלו.
על פני הדברים מאחר וכל סכום שבנק טפחות גבה בגין מס בולים נגבה על פי דרישת השלטונות והסכומים עברו לשלטונות, הרי אם בכלל יש מקום לתביעה היא צריכה להיות נגד מס בולים בלבד שצריך להחזיר המס שנגבה שלא כדין, אם נגבה שלא כדין.
בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך אם התביעה תוכר כתביעה ייצוגית וכן את סיכויי התביעה ולכן לא נעשתה הפרשה בדוחות הכספיים בגין התביעה האמורה.

רשות התאגידים
אישור שמסמך זה החתום אלקטרונית, מהווה העתק של מסמך (מקור או העתק) המצוי ביום החתימה בתיק התאגיד ברשות התאגידים